

Sygn. akt IX Ka 272/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 lutego 2021 roku

Sąd Okręgowy w Toruniu IX Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodnicząca: Sędzia SO Marzena Polak

Protokolant: st. sekr. sądowy Katarzyna Kotarska

przy udziale prokuratora Prokuratury Rejonowej T. (...) w T. – J. W.,

po rozpoznaniu w dniu 18 lutego 2021 roku

sprawy ***T. J., oskarżonego z art. 270 § 1 kk***

na skutek apelacji wniesionych przez oskarżonego oraz jego obrońcę

od wyroku Sądu Rejonowego w T. (...)z dnia 29 stycznia 2020 roku sygn. akt (...)

I. zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

II. zasądza od Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w T. (...)) na rzecz adwokata W. M. kwotę 516,60 zł (pięćset szesnaście złotych sześćdziesiąt groszy) brutto, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej obrony z urzędu w postępowaniu odwoławczym;

III. zwalnia oskarżonego od uiszczenia kosztów sądowych za II instancję, a wydatkami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	IX Ka 272/20
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
CZEŚĆ WSTĘPNA		

Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

wyrok Sądu Rejonowego w T. (...)z dnia 29 stycznia 2020 r. o sygn. akt(...)

Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

Granice zaskarżenia

Kierunek i zakres zaskarżenia		
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości	
# w części	#	co do winy
#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w	

	zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

Ustalenie faktów

Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.1.1.	T. J.	dotychczasowa niekaralność oskarżonego	aktualna karta karna	529
Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.2.1.				

Ocena dowodów

Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu
2.1.1.1	aktualna karta karna	wystawiona przez uprawniony podmiot

Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz
--

niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwiąże o powodach nieuwzględnienia dowodu

STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
3.1.	Zarzuty zmierzające do wykazania, że dowolne było przyjęcie, że podpis o treści (...) został nakreślony przez oskarżonego	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwiąże o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
<p>Twierdzenia obu skarżących zasadniczo były zbieżne. Zarówno oskarżony, jak i sam obrońca, wadliwości rozstrzygnięcia upatrywali przede wszystkim w tym, że stanowiące jego podstawę, niekorzystne dla oskarżonego, ustalenia zostały poczynione przede wszystkim w oparciu o opinie biegłego z zakresu klasycznych badań dokumentów, które nie przesądzały w sposób kategoryczny tego, że to oskarżony nakreślił na polisie komunikacyjnej podpis o treści (...).</p> <p>Argumentując w ten sposób skarżący nie zdołali jednak wykazać, że sąd meriti przekroczył granice swobodnej oceny dowodów, przyjmując, że w świetle zgromadzonego materiału</p>		

dowodowego nie było żadnych wątpliwości co do sprawstwa oskarżonego.

Biegły faktycznie wskazał, że na podstawie dostarczonego materiału porównawczego nie był w stanie wskazać, że na pewno było tak, że podpis został nakreślony przez oskarżonego i mógł stwierdzić jedynie, że było prawdopodobne, że tak właśnie się stało. Sąd orzekający, którego uwadze nie umknęło powyższe, prawidłowo uznał, że okoliczność ta nie dyskwalifikowała w/w opinii jako dowodu sprawstwa oskarżonego. Z analizy całokształtu twierdzeń biegłego zawartych w pisemnej opinii oraz ustnej opinii uzupełniającej, w której odniósł się on szeroko do powodów braku sformułowania stanowczych wniosków w odniesieniu do autorstwa oskarżonego, jednoznacznie wynikało, że ich niekategoryczny charakter nie był wynikiem ujawnienia w czasie badań istnienia okoliczności, które stwarzały wątpliwości co do tego, że podpis został nakreślony przez niego. Przyznając, że „tylko” z prawdopodobieństwem graniczącym z pewnością, a nie ze 100% pewnością, można było stwierdzić, że podpis nakreślił oskarżony, biegły wyraźnie wskazał, że niekategoryczny charakter ostatecznie zajętego w ekspertyzie stanowiska nie wynikał z tego, że ujawnił istnienie między materiałem dowodowym, a porównawczym jakichkolwiek cech rozbieżnych, które stanowiłyby podstawę wykluczenia, że podpis nakreślił oskarżony, lecz z metodycznych ograniczeń związanych z charakterem dostarczonych materiałów porównawczych, które - z uwagi na

odmowę oskarżonego - nie zawierały wzorów podpisów nakreślonych w wolniejszym tempie. Obowiązujące zasady opiniowania powodowały, że w takiej sytuacji, pomimo nieujawnienia jakichkolwiek różnic cech graficznych, biegły nie mając z uwagi na stan materiału porównawczego podstaw do wykazania pełnej analogii cech, nawet, jeśli – tak, jak miało to miejsce w przedmiotowej sprawie – ujawnił liczne zgodne specyficzne cechy graficzne i nie dopatrzył się cech uzasadniających wydanie opinii eliminacyjnej, to nie mógł stwierdzić kategorycznie, że podpis został nakreślony przez określoną osobę, a jedynie wskazać, że prawdopodobnie został on przez nią nakreślony.

Ponieważ w świetle wywodów biegłego jasnym było, że określenie sprawstwa oskarżonego jedynie jako prawdopodobnego nie było równoznaczne z tym, że istniały uzasadnione podstawy do stwierdzenia, że w jakimś stopniu prawdopodobne było to, że to nie on nakreślił podpis o treści (...) (tzn. że w świetle materiału porównawczego obrazującego cechy graficzne pisma oskarżonego nie dało się wykluczyć tego, że to inna osoba nakreśliła ów podpis), a wniosek końcowy opinii, że „podpis prawdopodobnie został nakreślony”, w obowiązującej skali, zaliczał się do kategorii bezpośrednio poprzedzającej opinię kategoryczną, w pełni słuszne było uznanie, że opinia była przydatna do dokonania ustaleń.

Sformułowane w niej wnioski, pomimo swojego niekategorycznego charakteru, jako znajdujące potwierdzenie w pozostałych dowodach, rzeczywiście pozwalały na przyjęcie, że podpis został

podrobiony przez oskarżonego. Wbrew temu, co twierdził obrońca oskarżonego, żaden z pozostałych dowodów nie stwarzał wątpliwości co do tego, czy podpisu nie nakreśliła jednak jakaś inna osoba.

Zeznania K. S., do których tak wielką wagę przywiązywał w tym kontekście obrońca, w oczywisty sposób nie dawały podstaw do sformułowania wniosków co do (braku) sprawstwa oskarżonego. Podpis na umowie nie został przecież nakreślony w jego obecności. To, że wcześniej nie zaobserwował on, by oskarżony podpisywał się nazwiskiem innych osób, nie dziwiło zaś w świetle wskazań doświadczenia życiowego (trudno wszak było spodziewać się, by oskarżony w obecności innej osoby dopuszczał się zachowań wypełniających znamiona przestępstwa), ani nie wykluczało tego, że w tej konkretnej sprawie, oskarżony jednak podpisał polisę imieniem i nazwiskiem innej osoby. Ponieważ świadek wskazał, że umowa nie była podpisywana w obecności przedstawiciela firmy ubezpieczeniowej, nie ulegało wątpliwości, że oskarżony miał sposobność popełnienia czynu.

W złożonych wyjaśnieniach oskarżony - zaprzeczając swojemu sprawstwu i niezgodnie z prawdą wywodząc, że biegły uznał, że na podstawie materiału porównawczego nie można było wykluczyć, że podpis złożyła inna osoba - wskazywał, że taka wersja wydarzeń pozostawała w sprzeczności ze wskazaniami logiki i doświadczenia życiowego. Sąd meriti słusznie nie podzielił jednak jego stanowiska. W sposób jednoznaczny można było wykluczyć, że oskarżony został

porównany przez S. P.. Z opinii biegłego jasno wynikało, że podpis na polisie nie wykazywał cech zgodnych z cechami pisma S. P., za to istniało szereg zgodnych specyficznych cech graficznych między nim, a materiałem porównawczym pochodzącym od oskarżonego świadczących o tym, że prawdopodobne było nakreślenie podpisu przez oskarżonego. Choć brak było podstaw, by podzielić pogląd oskarżonego o tym, że postawienie mu zarzutu było wynikiem działań S. P. (a co za tym idzie - dać wiarę jego wyjaśnieniom), to w świetle ujawnionej przez niego okoliczności, że był on skonfliktowany z S. P., nie dziwiło jednocześnie, że mógł on zdecydować się na podrobienie na polisie jego podpisu. Odnosząc się do wywodów zawartych w osobistej apelacji oskarżonego wskazać należało w tym kontekście, że pomimo, iż na podstawie podpisu na polisie nie są formułowane wnioski co do sprawstwa kolizji, to bezspornym jest, że w razie jakiegokolwiek sytuacji z udziałem samochodu, którego dotyczyła polisa, gdy zajdzie konieczność wypłaty środków z ubezpieczenia sprawcy, roszczenia w pierwszym rzędzie kierowane będą do S. P. i to na nim będzie ciążył trud wykazania, że są niezasadne. Nie była w tej sytuacji dowolną konstatacją sądu meriti, że oskarżony, który uważał, że doznał wielu złośliwości ze strony S. P., mógł w ten sposób skorzystać na podrobieniu jego podpisu na umowie. Uznając za niewiarygodną wersję wydarzeń przedstawioną w wyjaśnieniach oskarżonego i oceniając zgodnie z zasadami logiki, wiedzy i doświadczenia życiowego podane przez niego okoliczności (konflikt z S. P.) sąd meriti

w zakresie orzeczenia o karze. Wymierzona oskarżonemu kara ograniczenia wolności w wysokości 5 miesięcy nie cechowała się rażącą surowością w rozumieniu art 438 pkt 4 kpk. Adekwatna była ona do jego zawinienia i stopnia społecznej szkodliwości jego czynu, a także w należyty sposób uwzględniała wszystkie okoliczności relewantne dla wyboru właściwej sankcji.

Oskarżony, jako niekarany, nie jawił się wprawdzie jako osoba zdemoralizowana, wykazująca nieprzejednany stosunek do porządku prawnego, którą jedynie surowa kara będzie w stanie wdrożyć go do przestrzegania prawa. Nie oznaczało to jednak bynajmniej, że wymierzenie mu najłagodniejszej przewidzianej w zagrożeniu ustawowym kary, jaką stanowi kara grzywny, i to - jak chciał obrońca - w dolnych granicach zagrożenia, wystarczające będzie do osiągnięcia wszystkich celów postępowania, tj. zarówno wobec oskarżonego, jak i w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. W pełni świadomie dopuszczając się naruszenia prawa poprzez podrobienie na umowie ubezpieczenia komunikacyjnego podpisu innej osoby, z którą był skonfliktowany, tylko po to, aby przysporzyć jej kłopotów w związku z koniecznością tłumaczenia się, w razie, gdy zajdzie konieczność skorzystania z polisy, że w rzeczywistości nie podpisywała ona takiego dokumentu i nie ma nic wspólnego z autem, do którego odnosiła się polisa, oskarżony okazał rażące lekceważenie dla porządku prawnego. Motywacja i postać jego zamiaru wykluczały uznanie jego czynu, skierowanego przeciwko istotnemu dobru w postaci wiarygodności dokumentów,

za błahy występpek. Gdy zważyć dodatkowo na to, że z uwagi na wysokość zarobków i fakt posiadania na utrzymaniu pięcioosobowej rodziny, wątpliwe było, czy byłby on w stanie uiścić grzywnę, którą - co należało podkreślić odnosząc się do jego twierdzeń - mając na uwadze dyrektywy z art 53 kk orzec należałoby w wysokości odpowiadającej stopniowi jego winy oraz wysokiej społecznej szkodliwości czynu, gdyż sytuacja materialna wpływa jedynie na ustalenie wysokości pojedynczej stawki, jako słuszna jawiła się decyzja sądu meriti o wymierzeniu mu kary ograniczenia wolności. Uwzględniała ona należycie okoliczności czynu i okoliczności dotyczące jego osoby.

Oskarżony niezasadnie wskazywał, że rozstrzygnięcie, którym wymierzono mu karę tego rodzaju po stwierdzeniu, że nie będzie w stanie, z uwagi na swoją sytuację materialną, zapłacić grzywny oraz jednocześnie obciążono go kosztami postępowania, było wewnętrznie sprzeczne. Abstrahując już od tego, że "negatywna" ocena sytuacji majątkowej nie była jedyną przesłanką rezygnacji z orzeczenia kary grzywny, a oskarżonego nie obciążono całością, tylko częścią kosztów postępowania właśnie przez wzgląd na sytuację materialną, zauważyć należało, że to, iż będzie on mógł uiścić tytułem części kosztów postępowania kwotę 720 zł, nie było wcale równoznaczne z tym, że byłby on w stanie zapłacić bez uszczerbku dla utrzymania swoich najbliższych karę grzywny, którą jako karę najłagodniejszego rodzaju orzec należałoby powyżej dolnej granicy zagrożenia, a więc w łącznej

kwocie o wiele wyższej, niż kwota zasądzonej opłaty i części wydatków.

Z uwagi na ustalenie, że kara ograniczenia wolności polegać ma na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze zaledwie 20 godzin w stosunku miesięcznym, brak było też podstaw, by zgodzić się z oskarżonym, że wykonanie kary ograniczenia wolności uniemożliwi mu zarobkowanie. Możliwe jest ustalenie takiego sposobu wykonania kary, który nie będzie kolidował z obowiązkami zawodowymi oskarżonego.

Oczywistym było, że w sytuacji, gdy oskarżony zarabiał ok. 2500 zł miesięcznie i miał na utrzymaniu trójkę dzieci oraz żonę, nie było celowym orzekanie kary ograniczenia wolności w formie potrąceń z wynagrodzenia.

Wniosek

zasadny
częściowo zasadny
niezasadny

Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.

OKOLICZNOŚCI **PODLEGAJĄCE**
UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU

4.1.

Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności

ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
<i>Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji</i>	
5.1.1.	Przedmiot utrzymania w mocy
Rozstrzygnięcie o sprawstwie i winie oskarżonego Rozstrzygnięcie o konsekwencjach popełnienia czynu	
Zwi ę z le o powodach utrzymania w mocy	
<p>Na uwzgl ę dnienie nie zasłu giwały zbieżne zarzuty obu skarż ących zmierzające do wykazania, że sąd meriti przyją ł, że podpis nakreślony został ręk ą oskarż onego, pomimo, że brak było dowodów wskazujących w sposób jednoznaczny, że tak było. Rozumowanie, które legło u podstaw odmówienia dania wiary wyjaś nieniom nieprzyznającego się do winy oskarż onego, nie wykazywało błędów logicznych, ani nie pozostawało w sprzeczności ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego.</p> <p>Na uwzgl ę dnienie nie zasłu giwał także podniesiony w istocie przez nich obu zarzut raż ącej niewspółmierności orzeczenia o konsekwencjach popełnienia czynu. Wymierzona oskarż onemu kara należ ycie uwzgl ę dniała całość okoliczności popełnienia czynu oraz okoliczności dotyczą cych osoby oskarż onego i - jako ukształtowana zgodnie z reguł ami określonymi w art 53 kk - nie wymagała zmiany.</p> <p>Sąd odwoławczy nie dopatrzył się w zaskarż onym orzeczeniu żadnych uchybień mogą cych stanowić bezwzgl ę dne przyczyny odwoławcze, będą cych podstawą do uchylecia wyroku z urz ę du.</p>	
<i>Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji</i>	
5.2.1.	Przedmiot i zakres zmiany
Zwi ę z le o powodach zmiany	

<i>Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji</i>		
<i>Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylecia</i>		
5.3.1.1.1.		# art. 439 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia		
5.3.1.2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia		
5.3.1.3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
5.3.1.4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia		
<i>Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania</i>		
<i>Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku</i>		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
<i>Koszty Procesu</i>		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
II	O kosztach zastępstwa procesowego oskarżonego w postępowaniu odwoławczym orzeczono w oparciu o przepis § 17 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z dnia 18 października 2016 r.).
III	Na podstawie art. 624 § 1 kpk w zw. z art. 634 kpk sąd odwoławczy zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych za drugą instancję, obciążając wydatkami postępowania odwoławczego Skarb Państwa, albowiem przemawiała za tym jego sytuacja materialna. Mając na uwadze wysokość osiągniętych przez niego zarobków, posiadanie na utrzymaniu rodziny oraz obciążenia finansowe nałożone zaskarżonym wyrokiem, stwierdzić należało, że uiszczenie kosztów postępowania odwoławczego przekraczałoby jego możliwości finansowe.

PODPIS

Granice zaskarżenia	
Kolejny numer załącznika	1
Podmiot wnoszący apelację	oskarżony
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	rozstrzygnięcie o jego sprawstwie
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia	
# na korzyść	# w całości

# na niekorzyść			
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu		
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia		
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia,		

	jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia		
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka		
#	art. 439 k.p.k.		
#	brak zarzutów		
1.4. Wnioski			
#	uchylenie	#	zmiana